ชื่อแนวปฏิบัติ: แนวปฏิบัติการพยาบาลการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่ายในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด cycle แรก เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ หอผู้ป่วยเคมีบำบัด โรงพยาบาลลำปาง

ชื่อผู้พัฒนา : นางสาววิลดา เช้าเครือ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
หน่วยงาน : หอผู้ป่วยเคมีบำบัด โรงพยาบาลลำปาง

บทคัดย่อ

ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดมีความเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหลังจำหน่ายสูง จากสถิติหอผู้ป่วยเคมีบำบัด โรงพยาบาลลำปาง ปี พ.ศ. 2566–2568 มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษา 2,315, 2,569 และ 2,667 ราย ตามลำดับ โดยระยะเวลานอนโรงพยาบาลเฉลี่ยลดลงเหลือ 2.45 วัน และอัตราหมุนเวียนเตียงสูงถึง 110.33 ครั้งต่อเตียงต่อปี ส่งผลให้เวลาสำหรับการประเมินอาการ การให้ความรู้ และการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่ายมีข้อจำกัดอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่ายในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด Cycle แรก เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้

กระบวนการพัฒนาสืบค้นหลักฐานด้วยกรอบ PICOT จาก PubMed/MEDLINE, Google Scholar, Thai Journal Online และ Sapienza (ค.ศ. 2020–2025) ได้หลักฐาน 10 เรื่อง ระดับ 1C–2A ครอบคลุม Systematic Review, RCT, Cohort Study และ Non-experimental Design ประเมินคุณภาพด้วยเกณฑ์ NHMRC และ Melnyk & Fineout-Overholt (2023) สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติ 10 ข้อ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ (1) การประเมินภาวะสุขภาพ ใช้แบบประเมินอาการเอ็ดมันตันและประเมินความพร้อมของผู้ป่วยและผู้ดูแล (2) การวางแผนและการจัดการ วางแผนเฉพาะรายตามปัญหาและภาวะแทรกซ้อนตามชนิดและสูตรยาเคมีบำบัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล (3) การปฏิบัติการพยาบาล เตรียมความพร้อมก่อนจำหน่าย 4 ขั้นตอน ส่งเสริมการปรับตัว ติดตามอาการแทรกซ้อน และจัดช่องทางติดต่อเมื่อเกิดอาการผิดปกติ (4) การสอนและให้คำแนะนำให้ความรู้รายบุคคลครอบคลุมการจัดการอาการไม่พึงประสงค์ สัญญาณเตือน (Red Flags) และช่องทางขอความช่วยเหลือ และ (5) การบันทึกทางการพยาบาล รูปแบบ AIE (Assessment–Intervention–Evaluation) อย่างครบถ้วน

การจัดระบบรองรับแนวปฏิบัติ ด้านโครงสร้าง จัดทำแบบบันทึกการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่าย คู่มือสำหรับพยาบาล และคู่มือให้ความรู้แก่ผู้ป่วย ด้านกระบวนการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพยาบาลปีละ 1 ครั้ง พร้อมประเมินความรู้ก่อนและหลังอบรม และนิเทศติดตามการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ด้านผลลัพธ์ร่วม พบว่าอัตราการกลับเข้ารับการรักษาซ้ำจากภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ภายใน 14 วัน น้อยกว่าร้อยละ 4 ด้านผลลัพธ์ทางการพยาบาล ผู้ป่วยทุกรายได้รับการประเมินอาการด้วยแบบประเมิน Edmonton Symptom Assessment Scale ร้อยละ 100 มีความรู้ในการดูแลตนเองหลังจำหน่ายและสัญญาณเตือนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่ายมากกว่าร้อยละ 90 พยาบาลวิชาชีพมีความรู้ด้านการประเมินภาวะแทรกซ้อนและความพร้อมก่อนจำหน่ายผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจต่อแนวปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 90

คำสำคัญ: ผู้ป่วยมะเร็ง, ยาเคมีบำบัด, การเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่าย, ภาวะแทรกซ้อนจากเคมีบำบัด, แนวปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์